

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2020 r.

Sąd Rejonowy w Koninie Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Michał Jankowski
po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2020 r. w Koninie
na posiedzeniu niejawnym

sprawy : J K , I B

przeciwko : Prokuratorowi Okręgowemu w K , Prokuraturze Okręgowej w K
o odszkodowanie
w przedmiocie pytania prawnego

postanawia:

1. na podstawie art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 33 ust. 3 i art. 56 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne:

czy art. 477 kpc /przepis wydany przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej/ w zakresie jakim przewiduje przez Sąd działanie z urzędu w stosunku do pracownika reprezentowanego przez profesjonalnego pełnomocnika jest zgodny z art. 45 ust. 1 /zasada bezstronności sądu, równości i równości broni/ i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej /zasada określoności prawa/

2. na podstawie art. 42 pkt 4 i art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (t. jedn. Dz. U. z 2019, poz. 2393) zgłosić udział w sprawie wszczętej na podstawie pytania prawnego przedstawionego Trybunałowi Konstytucyjnemu zgodnie z pkt 1 postanowienia i wyznaczyć sprawozdawcę sędziego Michała Jankowskiego jako umocowanego przedstawiciela Sądu Rejonowego w Koninie w tej sprawie.

sędzia Michał Jankowski

Koninek, dnia 27.11.2020 r.
IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
Sądu Rejonowego w Koninie

Emilia Dąbrowska

UZASADNIENIE

Przedstawione pytanie prawne zaistniało w związku z następującym stanem faktycznym.

Prokuratorzy Prokuratury Okręgowej w K /dalej strona powodowa/ wystąpili z pozwami przeciwko Prokuratorowi Okręgowemu w K domagając się zasądzenia odszkodowań z tytułu nieuzasadnionego i niezgodnego z prawem przeniesienia w stan spoczynku z dniem kwietnia 2018r.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła m.in. o odrzucenie pozwu. Strona powodowa reprezentowana była przez profesjonalnego pełnomocnika.

Sąd Rejonowy w Koninie odrzucił pozew wobec braku zdolności sądowej pozwanego podmiotu wskazując, że pracodawcą w rozumieniu art. 3 kp może być jednostka organizacyjna prokuratury. Sędziowie Sądu Okręgowego w Koninie z uwagi na znajomość na gruncie prywatnym lub służbowym i prywatnym wyłączyli się od rozpoznania przedmiotowej sprawy. Wyznaczony Sąd II instancji uchylił zaskarżone postanowienie wskazując, że to obowiązkiem Sądu Rejonowego było podjęcie czynności w celu prawidłowego określenia strony pozwanej zgodnie z art. 477 kpc.

Sąd będąc związany oceną prawną sądu drugiej instancji wezwał do udziału w sprawie Prokuraturę Okręgową i zobowiązał profesjonalnego pełnomocnika do złożenia odpisu pozwów z załącznikami wszystkich sporządzonych pism procesowych przez stronę powodową. Profesjonalny pełnomocnik nie przedłożył wszystkich żądanych dokumentów i w konsekwencji Sąd zawiesił postępowanie. Postanowienie niezaskarżone uprawomocniło się. Kolejnym pismem strona powodowa reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika przedłożyła jeden z brakujących dokumentów wskazując, iż całość posiadanej dokumentacji znajduje się w posiadaniu pełnomocnika procesowego reprezentującego Prokuratora Okręgowego i Prokuraturę Okręgową. Wniosła o podjęcie zawieszono postępowania. Sąd przedmiotowego wniosku nie uwzględnił i orzeczenie niezaskarżone uprawomocniło się. W związku z brakiem wniosku o podjęcie zawieszono postępowanie Sąd postępowanie umorzył. Sąd II instancji uchylił zaskarżone orzeczenie, gdyż tylko „ono mogło być formalnie przedmiotem orzekania” wskazując, iż Sąd niezasadnie zawiesił postępowanie nie wskazując jakich dokumentów nie przedłożył profesjonalny pełnomocnik. Nadto Sąd wskazał, iż podziela orzecznictwo Sądu Najwyższego w zakresie jakim pozwala ono badać podstawy zawieszenia przy orzekaniu o umorzeniu postępowania w sytuacji, gdy postanowienie o zawieszeniu postępowania nie zostało zaskarżone.

W związku z powyższym po analizie wyżej wskazanych norm prawnych Sąd doszedł do przekonania o niezgodności wskazanej normy kodeksu postępowania cywilnego z przedstawionymi normami konstytucyjnymi.

Zgodnie z art.477 kpc w postępowaniu wszczętym z powództwa pracownika wezwania do udziału w sprawie, o którym mowa w art.194 § 1 i § 3, sąd może dokonać również z urzędu. Przewodniczący poucza pracownika o roszczeniach wynikających z przytoczonych przez niego faktów.

Pomimo, bowiem, że ustawodawca posługuje się zwrotem „sąd może” to orzecznictwo w wielu przypadkach wskazuje na konieczność działania przez sąd z urzędu i wezwania do udziału w sprawie właściwego pracodawcy. /vide karta 127 akt in fine/

Konstytucyjny standard bezstronności sądu wynikający z art. 45 ust. 1 Konstytucji dotyczy m.in. stosunku sędziego do uczestników postępowania, a więc konieczności zachowania dystansu wobec stron i niefaworyzowanie żadnej ze stron. Trybunał Konstytucyjny wskazywał, że bezstronność Sądu zachodzi wtedy, gdy sędzia kieruje się obiektywizmem, nie stwarzając korzystniejszej sytuacji dla żadnej ze stron postępowania, zarówno w trakcie toczącej się przed sądem sprawy, jak i orzekania. Traktuje on zatem uczestników postępowania równorzędnie. /cyt za M. Safjan, L.Bosak, Konstytucja RP, Komentarz Art1-86/

Rozwiązania procesowe muszą służyć do stworzenia sędziemu sytuacji bezstronności oraz uprawnienia procesowe stron muszą być kształtowane zgodnie z założeniami równości i równości broni. Kwestionowana norma takiej podstawy nie daje wbrew konstytucyjnemu wzorcowi. W przedmiotowej sprawie z punktu widzenia bezstronnego obserwatora Sąd nie był bezstronny, a między stronami procesu nie było równości i równości broni. Faktycznie Sąd swoimi działaniami procesowymi w interesie strony powodowej reprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika nie tyle co nie zachowuje dystansu, co wręcz faworyzuje stronę powodową. Działanie zatem Sądu z urzędu powinno być li tylko ograniczone do sytuacji, w której strona nie jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika. Sąd powinien udzielać niezbędnych pouczeń i podejmować działania w stosunku do osób o gorszej pozycji procesowej z uwagi na dysproporcję ekonomiczną wobec drugiego podmiotu i niekorzystanie z pomocy fachowego pełnomocnika. Dobrym trendem w ustawodawstwie było nałożenie na Sąd badania kwestii przedawnienia z urzędu w sytuacji, gdy stroną postępowania był konsument. Bardzo często stawał on do sporu sądowego ze stroną wyspecjalizowaną w dochodzeniu roszczeń z rozbudowaną siecią profesjonalistą działających na etapie przedsądowym i w trakcie procesu. Stąd też Sąd w przedmiotowym pytaniu nie neguje konieczności podejmowania działań z urzędu w stosunku do osób niereprezentowanych przez profesjonalnych pełnomocników.

Kwestionowana norma sprzeczna jest z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie określoności prawa. Trybunał Konstytucyjny używa przedmiotowego pojęcia w znaczeniu szerokim, co oznacza zarówno precyzyjność przepisu, jak i jasność prawa, które ma być zrozumiałe i komunikatywne. Przedmiotowa norma postępowania cywilnego nie spełnia w ocenie sądu pytającego przedmiotowego wzorca. Tak już wyżej wskazano przepis w orzecznictwie sądów powszechnych jest różnie interpretowany. Z możliwości wezwania do udziału w sprawie w wielu przypadkach orzecznictwo przyjmuje obowiązek podejmowania

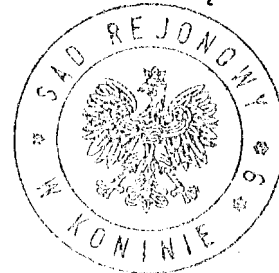
działań przez orzekający Sąd tak jak w stanie faktycznym sprawy. Niemniej jednak orzecznictwo sądów powszechnych dowodzi, że przepis spotyka się z różnorodną wykładnią sądów pierwszej i drugiej instancji. Bywają przypadki, że oddalane są powództwa pracowników niereprezentowanych przez profesjonalnych pełnomocników, wobec braku legitymacji po stronie pozwanej. Bywa, że sąd pierwszej instancji zastosuje koncepcję „przebicia zasłony korporacyjnej”, a sąd odwoławczy nie zaakceptuje takiego rozwiązania.

Rekapitułując działanie Sądu z urzędu dla strony reprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika sprzeczne jest z wzorcem konstytucyjnym wynikającym z art. 45 ust. 1 i art. 2 Konstytucji.

W razie uznania przedmiotowego przepisu kodeksu postępowania cywilnego za niekonstytucyjny Sąd mógłby samodzielnie rozstrzygnąć sprawę. Sąd uchyliłby postanowienie o wezwaniu podmiotu do udziału w sprawie i pozew odrzucił.

W ocenie sądu pytającego przedstawione wyżej rozważania uzasadniają tezę postawioną w sentencji orzeczenia i przedmiotowa norma kodeksu postępowania cywilnego w części jako niekonstytucyjna powinna zostać usunięta w aktualnym brzmieniu przez Trybunał Konstytucyjny z obowiązującego porządku prawnego.

sędzia Michał Jankowski

Kierownik Sekcji
IV Wydział Pracy i Bezpieczeństwa w Sądzie Rejonowym w Koninie
Emilia Dębowska